

Dorota Derheld
Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna nr 2 Gdynia
Pedagog, psycholog, doradca zawodowy
Mail: doradcyppp2gdynia@gmail.com

GDYŃSKA SIEĆ DORADCÓW ZAWODOWYCH
JAKO PRZYKŁAD DOBRYCH PRAKTYK DZIAŁALNOŚCI
DORADCÓW ZAWODOWYCH.

GDYNIA NETWORK OF CAREER COUNSELLORS
AS AN EXAMPLE OF GOOD PRACTICE OF
PROFESSIONAL ADVISORS.

Gdyńska Sieć Doradców Zawodowych istnieje od grudnia 2014 roku. Powstała z inicjatywy doradców zawodowych pracujących w poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych osób realizujących zadania doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach. Głównym celem tej grupy samorozwojowej jest integracja środowiska osób zajmujących się doradztwem edukacyjno-zawodowym w różnych instytucjach – zarówno oświatowych, jak i rynku pracy oraz wymiana dobrych praktyk i dzielenie się doświadczeniem zawodowym. W artykule przybliżone zostaną okoliczności powstania GSDZ, sposób organizacji i tematykę spotkań, cele jakie nam przyświecają oraz plany na najbliższy rok szkolny.

Słowa kluczowe: doradztwo zawodowe, dobre praktyki, wymiana doświadczeń, samorozwój, samokształcenie,

Abstract

Gdynia Network of Career Counsellors exists since December 2014. It was initiated by professional counselors working in the psychological and pedagogical guidance service and other people performing educational and vocational counseling in schools. The main objective of this self-developing group is to integrate people involved in educational and vocational counseling in various institutions - both educational and labour market, and the exchange of good practices and sharing professional experience. In this article we will present the circumstances of GSDZ origin, the organization and the subjects of meetings, the goals that we aimed for and plans for the coming school year.

Keywords: career counseling, good practice, exchange of experiences, self-developing, self-education

Od lat praktyką poradni psychologiczno-pedagogicznych w Gdyni są spotkania dyrekcji i wszystkich pracowników z pedagogami i psychologami ze szkół. Podczas spotkań omawiane są zmiany w prawie oświatowym, prezentowana jest aktualna oferta poradni,

planowane są wspólne działania na rzecz dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli. Z potrzeby pedagogów i psychologów powstają grupy superwizyjne i samorozwojowe. Zarówno podczas spotkań na terenie poradni, jak i podczas wizyt pracowników poradni na terenie szkół, docierały do nas prośby o wsparcie w zakresie planowania i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, do realizacji tych zadań dyrektor szkoły lub placówki wyznacza nauczyciela, wychowawcę grupy wychowawczej lub specjalistę. Najczęściej doradztwem edukacyjno-zawodowym zajmują się pedagodzy i psycholodzy szkolni. Z racji wykonywania tych zadań, jako dodatkowych – jakość podejmowanych działań jest niewystarczająca i niesatysfakcjonująca dla uczniów i rodziców. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż aby być skutecznym doradcą – należy systematycznie poszukiwać nowych informacji m. in. o zmieniającym się rynku pracy i ofercie edukacyjno-zawodowej, co związane jest ze znacznymi nakładami czasu i energii, co uniemożliwia wykonywania tych czynności „przy okazji” lub „dodatkowo”, obok innych zadań podstawowych pedagoga lub nauczyciela.

Idealną sytuacją jest jeśli w szkole zatrudniony jest doradca zawodowy. Jednak w całej Gdyni tylko w jednym zespole szkół (gimnazjum i liceum) przyznana została połowa etatu dla doradcy zawodowego. W pozostałych szkołach w roku szkolnym 2014/2015 pracowało 41 nauczycieli mających dodatkowe kwalifikacje z zakresu doradztwa zawodowego. Pomimo, iż są to osoby kończące studia podyplomowe na różnych polskich uczelniach i w różnym czasie – opinie o jakości ich kształcenia są bardzo podobne. Przytoczę tutaj tylko niektóre spośród nich:

- „Nie jestem zadowolona ze studiów podyplomowych. Nie oceniam wysoko poziomu edukacyjnego, zajęcia prowadzone ogólnikowo, często skracane, dużo teorii - powtórek z psychologii, mało wiedzy praktycznej, przydatnej w doradztwie, zero wiedzy n. t. rynku pracy i zawodów, kilka nowych narzędzi. Większy przyrost wiedzy wiąże z konferencjami, sieciami, szkoleniami. Studia tylko dla papieru - wymóg formalny...” (Agata, psycholog, stopień awansu zawodowego – nauczyciel dyplomowany, pracuje w poradni psychologiczno-pedagogicznej);
- „Skończyłam studia podyplomowe w ramach funduszy unijnych. Były bardzo teoretyczne. Były też masowe - bardzo dużo osób doszkalano jednocześnie. Brakowało spotkań z praktykami, omawiania praktycznych rzeczy, informacji o rynku pracy. Po ukończeniu studiów nie miałam poczucia zdobycia nowych kompetencji.

Raczej uzupełnienie wiedzy związanej z pedagogiką”. (Katarzyna, pedagog w zespole szkół – gimnazjum i liceum, nauczyciel mianowany);

- „Brak uporządkowania zdobywanej wiedzy - wrażenie dużej przypadkowości w doborze poszczególnych tematów, w programie studiów wiele "zapchaj-dziur" nieprzydatnych w codziennej pracy. Brak praktycznego przygotowania do projektowania i prowadzenia zajęć grupowego poradnictwa zawodowego. Generalnie dużo wiedzy ogólnej, mało konkretów do codziennego wykorzystania. Prezentowane na zajęciach testy to raczej mało wyszukane narzędzia diagnostyczne - brakowało mi czegoś bardziej profesjonalnego. W programie studiów w zasadzie brak wiedzy zawodoznawczej”. (Nina, doradca zawodowy w organizacji pozarządowej z siedmioletnim stażem pracy).

Słyszając takie opinie oraz prośby o wskazówki do pracy doradczej z uczniami i rodzicami, Agnieszka Dobbek- Szuta – psycholog i doradca zawodowy z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Gdyni, postanowiła zorganizować spotkanie dla doradców zawodowych i innych osób pełniących zadania doradcy zawodowego w szkole. Pierwsze spotkanie odbyło się 15 grudnia 2014 roku w siedzibie PPP 1 w Gdyni. Na spotkaniu pojawiły się osoby, które doradztwem edukacyjno-zawodowym zajmują się z pasją, mimo że mają niewiele przestrzeni na jego realizację w swojej placówce, jak również osoby, które zostały wyznaczone przez dyrektorów jednak doradztwo nie jest im tak bliskie. Podczas spotkania omawiane były wyzwania i możliwości poradnictwa zawodowego w szkole. Zainteresowanie spotkaniem, a także zadowolenie uczestników po – przerosło oczekiwania organizatorki. Wszyscy uczestnicy jednogłośnie orzekli, iż dostrzegają potrzebę systematycznych spotkań dedykowanych doradcom zawodowym i tak zawiązała się Gdyńska Sieć Doradców Zawodowych. Początkowo trwały dyskusje, co do nazwy grupy samorozwojowej, która zaistniała. Część osób używała określenia Sieć Gdyńskich Doradców Zawodowych kładąc nacisk na słowo sieć. Czas jednak pokazał, że na spotkania zaczęły systematycznie przybywać osoby spoza Gdyni więc przestało to dotyczyć tylko gdyńskich doradców dlatego ostatecznie pozostała Gdyńska Sieć Doradców Zawodowych. W roku szkolnym 2014/2015 odbyły się jeszcze dwa spotkania – jedno w marcu poświęcone metodom i narzędziom w pracy doradcy zawodowego oraz w czerwcu, które dotyczyło opracowania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

W kolejnym roku szkolnym 2015/2016 odbyło się dziewięć spotkań GSDZ na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1. Głównie poświęcone były one poznawaniu i testowaniu na sobie nowych metod i narzędzi pracy doradcy zawodowego. Do GSDZ

w tym roku szkolnym dołączyli również doradcy z obszaru funkcjonowania Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej nr 2, gdzie odbyło się pięć spotkań oraz Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej nr 3, gdzie odbyły się trzy spotkania. Podczas spotkań pojawiały się zagadnienia związane z nowymi i nietypowymi zawodami oraz tendencjami zmieniającego się rynku pracy. Doradcy poszerzali swoją wiedzę i umiejętności poznając elementy coachingu, które można wykorzystać w pracy doradczej zarówno podczas rozmów indywidualnych, jak i poradnictwie grupowym.

Stałym elementem spotkań stało się zapraszanie gości z innych instytucji i organizacji zajmujących się doradztwem zawodowym, aby poszerzać wiedzę o danych miejscach i zasadach ich funkcjonowania oraz możliwościach współpracy. Wśród gości wymienić warto Annę Strzelecką z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku, Alicję Kołatkę z Powiatowego Urzędu Pracy w Gdyni, Annę Dąbrowską z Fundacji Gospodarczej, Urszulę Sierżant – doradcę zawodowego, pedagoga, certyfikowanego trenera Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, koordynatora programu Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości *Ekonomia na co dzień*.

Cennym gościem była pani Anna Maszke – wicedyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Gdyni, która przybliżyła doradcom możliwość kształcenia osób z niepełnosprawnościami oraz możliwości ich zatrudnienia na rynku pracy.

Odwiedziła nas również pani Agnieszka Ciereszko – trener, coach, konsultant rozwoju osobistego, zastępca redaktora naczelnego kwartalnika *Doradca Zawodowy* z Poznania, która poprowadziła całodzienne szkolenie *Job-coaching w indywidualnej rozmowie doradczej oraz poradnictwie grupowym*. Były to zajęcia warsztatowe, podczas których doradcy mieli okazję doświadczyć na sobie ćwiczeń, które mogą w przyszłości wykorzystać w pracy z młodzieżą i dorosłymi. Część teoretyczna szkolenia odbyła się w formie webinaru kilka dni wcześniej.

Spotkania Gdyńskiej Sieci Doradców Zawodowych to również okazja do przekazywania sobie informacji o wydarzeniach, które związane są z doradztwem edukacyjno-zawodowym jak np. konferencje, szkolenia, targi edukacyjne i zawodowe. Ze względu na fakt, że organizacja pracy w poradni umożliwia większą elastyczność pracy, doradcy zawodowi mają większą szansę korzystania z takiej oferty i uczestniczenia w różnorodnych wydarzeniach, niż nauczyciele ze szkół (uczniowie nie tracą lekcji). Następnie dzielą się zebranymi doświadczeniami, ulotkami i wiadomościami podczas spotkań. Zdarza się również, że pracownicy szkół uczestniczą w interesujących wydarzeniach i opowiadają o nich podczas spotkań. Omawiamy zarówno te wydarzenia, które miały miejsce w czasie od poprzedniego spotkania, jak również dzielimy się informacjami o tych

nadchodzących, zachęcając do wygospodarowania czasu i wzięcie w nich udziału. Tę stałą część spotkań nazywamy „Co w trawie piszczy”.

Po półtora roku działalności Gdyńskiej Sieci Doradców Zawodowych uznać można, że etap „organizowania się” mamy już za sobą i teraz rozwijamy skrzydła. Początkowo trudno było zaktywizować pedagogów, psychologów szkolnych i nauczycieli realizujących zadania doradztwa zawodowego w szkołach. Przyzwyczajeni byli do przychodzenia do poradni jako klienci, otrzymywania wsparcia i wracania do swoich placówek. Jednak z upływem czasu, coraz więcej osób – uczestników spotkań - zgłasza chęć dzielenia się własnym doświadczeniem, przygotowuje pojedyncze ćwiczenia i prowadzi je w grupie na kolejnych spotkaniach, dzięki czemu wzbogaca się warsztat pracy każdej z nas. Jak dotąd Gdyńska Sieć Doradców Zawodowych skupia same kobiety - doradczynie. Zgodnie z założeniami budowania sieci, chcemy aby każdy czuł się współodpowiedzialny za jej istnienie, aby inicjatywa spotkań i tematów była oddolna, wypływała z potrzeby doradców. Naszym mottem stały się słowa Marshall’a McLuhan: „Sieć to statek, na którym nie ma pasażerów, wszyscy jesteśmy załogą”.

Do tej pory spotkania organizowane były na terenie trzech gdyńskich poradni psychologiczno-pedagogicznych za każdym razem dla doradców z rejonu funkcjonowania danej poradni. Niejednokrotnie ten sam temat omawiany był trzykrotnie, trzykrotnie prezentowane były te same narzędzia. Również kosztami organizowania spotkań obciążone były poradnie (kserowanie materiałów, poczęstunek kawowy itp.). Od nowego roku szkolnego planujemy to zmienić. Pojawił się pomysł, aby spotkania odbywały się również na terenie różnych szkół, Będzie to bardzo korzystne ponieważ umożliwi doradcom osobiste poznanie szkół, o których rozmawiają podczas poradnictwa z młodzieżą i rodzicami. Korzyść będzie obopólna, gdyż szkoły będą miały możliwość autoprezentacji. Dla doradców gimnazjum cenne będzie poznawanie szkół ponadgimnazjalnych, aby móc przedstawiać je swoim uczniom. Koszty organizowania spotkań będą mniejsze, gdyż będą związane z organizowaniem jednego spotkania w roku (lub na kilka lat – w zależności od chęci goszczenia GSDZ przez szkoły).

Nowa formuła spotkań pozwoli również w pełni realizować jeden z głównych celów istnienia Gdyńskiej Sieci Doradców Zawodowych tzn. integrowanie środowiska doradców zawodowych – zarówno szkolnych, jak i innych instytucji i organizacji zajmujących się tym zagadnieniem. Pozostałymi celami istnienia Gdyńskiej Sieci Doradców Zawodowych jest:

- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem (wymiana dobrych praktyk) w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego,

- aktualizowanie informacji o:
 - zmieniających się przepisach prawnych w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego,
 - ofercie szkoleń dla doradców zawodowych,
 - ofercie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i wyższych,
 - zmianach na rynku pracy,
- doskonalenie pracy doradcy edukacyjno-zawodowego poprzez poznawanie nowych narzędzi i metod pracy,
- wzajemne inspirowanie się i poszukiwanie nowych rozwiązań w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Po niemalże każdym spotkaniu uczestnicy wypełniali ankiety ewaluacyjne oceniając organizację spotkania, przydatność poruszanych kwestii, atmosferę panującą na spotkaniu itp. Do oceny używano skali od 1 do 5, gdzie jeden oznaczało najniższą oceną, a pięć – najwyższą. Na żadnym spotkaniu, żadna średnia ocen nie była niższa niż 4! W ankiecie pytano również o potrzebę uczestnictwa w kolejnych spotkaniach sieci oraz ich zasadność. We wszystkich ankietach, zawsze 100% uczestników potwierdzało potrzebę i zasadność organizowania kolejnego spotkania i chęć uczestnictwa. Ankieta umożliwia również zaproponowanie tematyki kolejnego spotkania, a także zaoferowania – czym, każdy doradca chciałby podzielić się z innymi. Na koniec, jest możliwość uzupełnienia ankiety komentarzem. Z satysfakcją czytamy w nich:

- „Spotkania doradcze bardzo mnie aktywizują. W ramach sieci nie tylko dowiaduję się, co w trawie piszczy, ale jest okazja na najważniejsze - wspieranie się i dzielenie doświadczeniem.”
- „bardzo dużo dają mi nasze spotkania w poradni. Przede wszystkim najświeższe informacje o różnych nowościach w ramach doradztwa, doświadczenie innych, co warto robić, co się sprawdza, a co nie itp., gdzie szukać dodatkowych informacji.”
- „Myślę, że brakuje mi jeszcze wiedzy n. t. konkretnych narzędzi do pracy z uczniami szkół ponadgimnazjalnych, ale to jest właśnie przyczyna, dla której uczestniczyłam w tegorocznych spotkaniach i tu już następuje poprawa”.

Jednocząc się w grupie samorozwojowej, jaką jest Gdyńska Sieć Doradców Zawodowych planujemy w najbliższym roku szkolnym zorganizować konferencję m.in. dla dyrektorów szkół, aby zmieniać ich świadomość odnośnie istotności prowadzenia doradztwa edukacyjno-zawodowego wśród dzieci i młodzieży. Tylko systematyczne działania prowadzone w tym

obszarze mogą przyczynić się do bardziej świadomych wyborów edukacyjno-zawodowych młodzieży, zmniejszyć wybory przypadkowe, przez co – w dalszej perspektywie – zmniejszyć skalę bezrobocia lub doświadczania frustracji w pracy. Mamy nadzieję, że działania Gdyńskiej Sieci Doradców Zawodowych przyczynią się do podniesienia prestiżu zawodu doradcy edukacyjno-zawodowego, podniosą świadomość społeczną zasadności wspierania uczniów w ich wyborach, a w dalszej perspektywie – przyczynią się do zmian systemowych, zakładających zatrudnienie doradcy zawodowego w każdej szkole lub zapewnią godziny na realizację zadań doradztwa przez doradców zewnętrznych.